

ด่วนที่สุด
ที่ กษ ๐๒๐๗/๕๙๒๖

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. ....

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี จำนวน ๑๑๐ ชุด
๒. ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. ....
พร้อมบันทึกหลักการและเหตุผล จำนวน ๑๑๐ ชุด
๓. สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. .... จำนวน ๑๑๐ ชุด
๔. คำชี้แจงตามหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย จำนวน ๑๑๐ ชุด
๕. รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น จำนวน ๑๑๐ ชุด
๖. การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย จำนวน ๑๑๐ ชุด
๗. หลักฐานการเปิดรับฟังความคิดเห็น จำนวน ๑๑๐ ชุด
๘. หลักฐานการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
จากกฎหมาย จำนวน ๑๑๐ ชุด
๙. แผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบสาระสำคัญและกรอบระยะเวลาของกฎหมาย
ลำดับรอง จำนวน ๑๑๐ ชุด

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอเสนอเรื่องร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. .... มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๒) ทั้งนี้รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

๑.๑.๑) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔) ระบุว่า ๒๐% ของประเทศต้องเป็นพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน แต่ไม่มีกลไกที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ ในปี ๒๕๕๔ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน (กย.) ได้มีมติในคราวการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๔ มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการฯ ดำเนินการยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน โดยต้องมีการศึกษาและพิจารณาอย่างรอบคอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่ง สศช. ได้จ้างที่ปรึกษาดำเนินโครงการพัฒนาฐานการผลิตการเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗) ศึกษาทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ตลอดจนยกร่างกฎหมาย เพื่อประโยชน์ในการขับเคลื่อนในระยะต่อไป

/๑.๑.๒) ในปี ๒๕๕๗ ...

๑.๑.๒) ในปี ๒๕๕๗ สภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้มีการยกร่างพระราชบัญญัติสถาบันพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. .... เป็นกฎหมายพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นการเฉพาะ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านกลไกคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน และสถาบันพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ อย่างไรก็ตามในขณะนั้นยังไม่ได้มีการพิจารณา

๑.๑.๓) ในปี ๒๕๕๘ สศช. ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ได้รวบรวมข้อมูลประเด็นปัญหาของการขับเคลื่อนและประมวลกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อนำไปพิจารณากำหนดรายละเอียดหลักการของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. .... ที่จะใช้ประกอบรัฐธรรมนูญ โดยมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างกฎหมายเกี่ยวกับเกษตรกรรมยั่งยืน ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และเครือข่ายเกษตรกร

๑.๑.๔) ในการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑ ที่ประชุมมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์นำร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมยั่งยืน ทั้ง ๒ ฉบับ คือ ๑) ร่างพระราชบัญญัติสถาบันพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. .... เสนอโดยสภาเกษตรกรแห่งชาติ ๒) ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. .... เสนอโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ไปพิจารณาผลักดันภายใต้กลไกของคณะกรรมการบริหารการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร) เป็นประธาน

๑.๒ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

๑.๒.๑) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยคณะกรรมการบริหารการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ได้ดำเนินการรวมร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนให้เป็นฉบับเดียว ซึ่งเมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ ที่ประชุมคณะกรรมการบริหารการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. ....

๑.๒.๒) ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายระพีภัทร์ จันทรศรีวงศ์) นำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. .... เสนอต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาผลผลิตทางการเกษตรในคณะอนุกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. .... และมีกรรมการให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าควรปรับปรุงพระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้สามารถสนับสนุนการดำเนินงานเกษตรกรรมยั่งยืนได้

๑.๒.๓) กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และนายไพสิฐ พาณิษย์กุล คณะกรรมการบริหารการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเข้าร่วมชี้แจงรายละเอียดร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. .... ต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ ๙/๒๕๖๑ ซึ่งได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมในหลายประเด็น เพื่อนำไปปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๑.๒.๔) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสภาเกษตรกรแห่งชาติ เปิดรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรกรรมยั่งยืน พ.ศ. .... จำนวน ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ โรงแรมปรีณิพพาเลข กรุงเทพมหานคร และครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ณ จังหวัดเชียงใหม่ พร้อมทั้งเปิดรับฟังความเห็นออนไลน์ทาง www.moac.go.th ผลการเปิดรับฟังความเห็นส่วนใหญ่เห็นชอบต่อร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรกรรมยั่งยืน พ.ศ. ....

๑.๒.๕) การทำหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) ตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่า การร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศ และเกิดประโยชน์ต่อเกษตรกร ประชาชน สังคม และเศรษฐกิจโดยรวม

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ประเทศไทยไม่มีกฎหมายเฉพาะที่กำกับดูแลการทำเกษตรกรกรรมยั่งยืน ซึ่งในปัจจุบันมีผลกระทบจากการข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับกลุ่มประเทศต่างๆ (FTA) เกิดกลุ่มผลประโยชน์ที่นำไปสู่การผูกขาดทางการค้า ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหาร ความปลอดภัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศที่มีความเสื่อมโทรมเป็นอย่างมาก

ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นร่างกฎหมายที่มีการส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรในระบบเกษตรกรกรรมยั่งยืน รวมถึงเกษตรกรรายใหม่ que ปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบเกษตรกรกรรมยั่งยืนในอนาคตให้มีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ซึ่งจะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ของเกษตรกรตามศาสตร์พระราชทานเป็นหัวใจสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากระบบเกษตรกรกรรมยั่งยืนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิถีเกษตรกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและดำรงรักษาไว้ซึ่งความสมดุลของระบบนิเวศและสภาพแวดล้อม การพัฒนาและส่งเสริมระบบเกษตรกรกรรมยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัยการทำงานในเชิงระบบเป็นองค์รวมและต่อเนื่อง ตลอดจนต้องกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนามาจากการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง และเพื่อให้เกิดระบบและกลไกที่มีประสิทธิภาพในการประสานการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในทุกกระดับและทุกภาคส่วน ดังนั้น เพื่อให้มีกลไกที่เอื้อต่อการพัฒนาและส่งเสริมระบบเกษตรกรกรรมยั่งยืนและเพื่อแปลงนโยบายด้านเกษตรกรกรรมยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติอันส่งผลไปถึงความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรที่มีความปลอดภัย ปราศจากการใช้สารเคมี ซึ่งจะส่งผลไปสู่การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และเป็นต้นแบบที่สามารถขยายผลไปสู่ประชาคมโลกได้ จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายเฉพาะที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการทำเกษตรกรกรรมยั่งยืน นอกจากนี้ การเสนอร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรกรรมยั่งยืน พ.ศ. .... เป็นเรื่องที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาตามมาตรา ๔ (๒) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เพื่อเป็นการดำเนินการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ในการสนับสนุนการผลิตภาคการเกษตรไปสู่เกษตรกรกรรมยั่งยืนให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลา รวมถึงเพื่อยกระดับผลิตภาพทางการเกษตรและคุณภาพของเกษตรกรให้มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

/จึงเห็นควร ...

จึงเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วนต่อไป โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประสานงานเพื่อนำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. .... เสนอคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนเพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

๔.สาระสำคัญ/ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. .... ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดทำขึ้นมีสาระสำคัญ ประกอบด้วย การส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน สมัชชาเกษตรกรรมยั่งยืน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

๕. ผลกระทบ

การตราพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. .... ส่งผลกระทบในเชิงบวกต่อเกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเกษตรเป็นเกษตรกรรมยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการตลาดจากผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ปลอดสารเคมีจากครัวเรือนอย่างยั่งยืน

๖. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาแล้ว เห็นสมควรนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติหลักการของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. ....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายเกษรา บุญราช)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๖๑๔๒ ๖๐๘๖

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ sustain.moac@gmail.com